

Осьомій годині ранку Центральний автовокзал нагадував польовий шпиталь.

Тіла — на лавах, під лавами, біля колон, холодних батарей опалення; руки — у кишенях, колінами закрито груди.

Чи ти ухиляєшся від ударів, чи намагаєшся спинити кровотечу, чи ховаєш квиток під светром — краще прийняти позу ембріона, зіщулитися. Тоді, можливо, вони повірять, що якраз тобі конче потрібно додому, і відпустять найпершим рейсом.

Але, крім тіл, тут ще були навалені на підлозі багажі. Навіщо тягати ці ампульниці та контейнери, придатні хіба для транспортування біологічних рідин і внутрішніх органів? Що можна тримати в потворних медичних укладках і громіздких саквояжах?

Може, вони возять із собою сумки як ритуальні скарби, як подорожні обереги? Затим що за ними можна сховатися, набути такої ж незграбної форми, того ж дратівливого кольору, не привертати уваги, не відсвічувати, розчинитися...

Розчинитися.

Яра куталася в курточку, прагнучи зберегти тепло, надихане на долоні за останні десять хвилин. Добре було б розчинитися — і нікуди не їхати.

— Будеш каву? — запитала Аліна.

Яра розплющила очі, подивилася на життєрадісне Алініне обличчя й мовчки забрала з картонної підставки лате. Аліні, дівчині її брата, добре — вона лишається, не їде з ними. Олег саме перекладав ноутбук із сумки в наплічник — невдалий момент, купа чужих очей, але що по-робиш. У тій сумці майже всі їхні речі — навіть її сукня від Карен Міллен. Якщо вдасться випрасувати, вдягне на весілля Настусі. Господи, краще не думати про те весілля.

За останні пів години сонце добряче піднялося над вокзалом і тепер зафарбовувало рожевим багатоповерхівки та Вернадку. На синій стіні автобуса Київ—Харків промені відбивалися сліпими плямами. У цей автобус їм сідати, а поки водій пішов перекурити й замкнув салон. Лишається чекати та мерзнути, цілий ранок чекати та мерзнути.

Спочатку вони приперлися аж за годину до виїзду, бо Аліна боялася спізнитися. І дарма — з Гатного повз новобудови, ліси, торговельні центри й автосервіси долетіли за одинадцять хвилин.

Потім Аліна страх як довго паркувалася. Місце вибрала біля «Макдональдза» — усі інші їй здавалися потенційно небезпечними для машини.

«У тебе малолітражка, яка стане навіть у бабин курник, а ти боїшся подряпин, паркуючись між такими ж дрібними коритами», — сердилася Яра, поки вони кружляли навколо вокзалу.

«Можливо, якби тобі хотілося їхати, ти зараз не бісилася б, — заспокоювала вона себе. — Аліна врешті ні в чому не винна. Не забувай: ти єдина родичка, з якою брат познайомив свою дівчину. Це щось таки значить».

З їхньою матір'ю Аліна говорила лише телефоном, зустрічі наживо не планувалося, і, здається, це переінакшувало Алініні уявлення про родинні цінності. Відверто кажучи, у неї таки були підстави хвилюватися за цілісність сім'ї свого бойфренда. Яра не була вдома рік, Олег — ще довше. До війни їздили трохи частіше: «на йолку і на паску», як говорив їхній дід Федір. Але з кожним роком сила сімейних зв'язків танула, як брудний замет під квітневим сонцем.

* * *

Яра намагалася згадати, коли мати вперше сказала їй про весілля. Останнє літо пронеслося зі швидкістю маршрутки, яка безжально викидає на ходу пасажирів і, не гальмуючи, підбирає наступних. Що відбувалося, яка була її в тому участь? Важко пригадати.

Новини вона спостерігала периферійним зором: усе не так зле, як у чотирнадцятому, але доволі погано. Людей убивають на фронті, убивають просто посеред Києва — навпроти забігайлівки, де ти колись готувалася до пар. Когось нарешті звільнили з полону, за когось боролися — велике щастя заходити у фейсбук раз на тиждень і не давати харчів власній тривожності.

Із Німеччини телефонував колишній, жалівся, що всі квоти віддають сирійським біженцям. «Квоти на безплатні обіди?» — запитувала Яра. Він злився і кидав слухавку.

Їхня фірма знайшла спосіб завозити через Польщу санкційне комплектовання, і роботи у відділі логістики побільшало. Яра стікала потом у кабінеті зі зламаним кондиціонером, поки сварилася з людьми на митниці. Бутля з водою їм із колегою ледь вистачало, щоб дожити до кінця тижня.

Коли в цьому літі з'явилася звістка про весілля?

Червень?

Наприкінці місяця вона телефонувала матері привітати з днем народження. Статечно бажала здоров'я, щастя, успіхів на роботі та здійснення мрій. Думала про власну непричетність до цих мрій і про те, що не збирається бодай щось змінювати.

— З днем народження, мам.

— А твій брат мене ще утром поздравил. Вы общаетесь?

Так, вони з Олегом спілкуються. В усякому разі частіше, ніж із тобою. Цього року навіть день народження разом святкували. Дівчина твого сина, Аліна, подарувала їй планшет — мабуть, хотіла проявити родинні почуття.

Ні, це було не в червні.

У середині липня мати телефонувала сама. Розказувала, що в них плюс сорок, на роботі скорочення, а діду проти його волі викликали швидку, і, коли бригада приїхала, він обляяв і тих, хто викликав, і медиків. Дав поміряти собі тиск тільки після вмовлянь, одно слово «как дитё малое».

Здається, про весілля тоді не говорили.

На початку серпня в них був виїзний корпоратив — директор погодив гулянку посеред тижня. Стояла спека,

Київське море мало зеленуватий колір і запах мертвої риби. Поки продавники пили й змагалися, хто дістане з дна більше водоростей, Яра з колегою по «логістиці» Катєю давали раду м'ясу. Безформні шматки шашлику висіли на шампурі, як закоцюбла білизна на зимовому балконі. Тоді завібував телефон.

— Мам, я трохи зайнята.

— Нет времени со мной поговорить?

— Хвилинку хіба.

— Настуся выходит замуж.

— Що?

Яра стисла телефон. Рука пахла цибулею, меленим перцем і оцтом.

— У Настуси будет свадьба в сентябре. Вы с братом, конечно, приглашены.

Голос у матері тремтів, хоча, може, то здалося, бо говорила вона з підкресленою гідністю.

— Залет? Ну, честно скажи, залетела мамина ласточка?

Ярі здалося, що дихання з того боку слухавки стало зловісним.

— Да, у Насти будет ребеночек. Тебе бы в двадцать семь тоже пора подумать про семью, — тепер мати вже точно образилася, але все ще намагалася це приховувати.

Яра сіла на траву й беззвучно засміялася. З одного боку було поле, яке цього року віддали під бур'яни, з іншого — дерева, а за ними — вода.

— Ничего, мам, не волнуйся, мы приедем на свадьбу. Обещаю.

Яра спостерігала, як Катя розкладає шампури над вугіллям, і не думала, наскільки серйозна та обіцянка. Літо

було безкінечне. Вода була безкінечна. У полі жовтіли жилаві кущі пижма й дрижали від вітру лілові сокирки.

* * *

«Автобус Чернівці—Москва відходить із тринадцятої платформи», — хрипко пробурчав гучномовець.

— Москва? Такі ходять? — Яра визирнула у вікно.

— Чому думаєш, що ні? — спитав Олег.

Вона знизала плечима. У салоні було трохи тепліше — Яра навіть розстібнула куртку, під якою мала сорочку в блакитну смужку. Через віконне скло, обклеєне синьою плівкою, усе, навіть шкіра, набувало голубого відтінку.

Біля сусіднього автобуса — вочевидь, московського — стояли жінки із сумками. У кожному вікні сувалися люди: їли, перевдягалися, розмовляли, рухали речі.

Їхній автобус, навпаки, стояв напівпустий. Пасажири вільно обирали місця, прогулюючись високим салоном. Це був гарний автобус: м'які крісла, маленькі пластикові столики й екрани перед кожним сидінням. У проході, біля водія, лежав гумовий килимок із написом «Ласкаво просимо».

Публіка збиралася різношерста, але тиха. Дві жіночки богомільного віку всілися і негайно витягли пиріжки. Низенький дідок припер у салон важкий спінінг у чохла захисного кольору. Тепер він ніжно вкладав його у відділення для речей над сидінням у відділення для речей, підпираючи пакетами із супермаркету. Темноволоса дівчина занесла в салон заспаного хлопчика, а потім — складений дитячий самокат.

Зайшов водій зі списком — мужик із тижневою щетиною, плескати носом, великими, як в орангутанга,

долонями та владним поглядом хазяїна дому. Спробував порахувати пасажирів, але швидко обламався й пішов у кабінку.

Першим поїхав московський автобус. Далі неквапливо, мов теплокід, рушив рейсовий Київ—Харків.

Над київською промзоною висів дим, який уранці можна сплутати з туманом. Станція «Видубичі» лежала під мостами, відгородившись зеленими схилами, елітними мурашниками та щільними ранковими заторами.

Завернули праворуч на Південний міст — найзлизденіший із київських мостів, що веде в найхолодніші райони міста. Автобус повз по лівому берегу в потоці різноколірних машин. Обабіч широкої дороги вилежувалися пласкі, схожі на консервні бляшанки, будівлі торговельних центрів, супермаркетів та автосалонів. За ними височіли китайські стіни пізньорадянських і новітніх хмарочосів. Біля кожної станції метро автобус уповільнювався — затори ставали тіснішими. На останньому кілометрі міста, об'їхавши аварію, у якій «шкода октавія» і старенький «беємве» перекрили дві смуги з трьох, автобус нарешті вирвався на пусту дорогу. Біля аеропорту підібрав пасажирів із пластиковими валізами та з радісним гудінням понісся розлогою трасою Е-40.

У цьому автобусі Ярі та Олегу належало проїхати двісті кілометрів.

Автомобіль долає цю відстань за дві з половиною години. Найшвидший пасажирський поїзд проходить її за дві години сорок хвилин. Водій, який виїхав із Центрального автовокзалу, мав власну філософію часопростору. Він збирався витискати максимум і доїхати аж ніяк